المملكة العربية السعودية
وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بغرب الديرة

دنبحو دمالي حقوقو متعلق مهم تنبيهات

Download from:aghalibrary.cm

تصنيف

حافظ نور أحمد دين سلارزي

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بغرب الديرة
هاتف ٤٣٩١٤٢٠ ناسوخ ٤٣٩١٨٥٢ ص.ب ١٥٤٤٨٨ الرياض ١١٧٣٦
حساب رقم ٩٢٤٠٠٠٤ شركة الراجحي المصرفية فرع سلطانة

دښځو دمالي حقوقو
(البشتو)

متعلق

مهم تنبيهات

تصنيف

حافظ نور أحمد دين سلارزي

Download from:aghalibrary.cm

بسم الله الرحمن الرحيم

ح مكتب توعية الجاليات بغرب الديرة ، ١٤٢٣هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

سلارزي ، حافظ نور أحمد دين

التنبيهات المهمة في حقوق النساء / حافظ نور أحمد دين

...ص ، ...سم

ردمك : ١ ـ ٣ ـ ٩٣٩٧ ـ ٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١ ـ المرأة في الإسلام أ ـ العنوان

ديوي ٢١٩,١ ١٤٢٣/٦١٩٧

رقم الإيداع : ١٤٢٣/٦١٩٧

ردمك : ١ ـ ٣ ـ ٩٣٩٧ ـ ٩٩٦٠

Download from:aghalibrary.cm

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى أله وصحبه أجمعين .وبعد:

په عامو مسلما نانوکښی او خاص په پښتنو کښی چه د پخوانئ کفری زمانی نه کوم عا دات پاتی دی اوهم هغسی چلیږی دهغوی نه یو ښځو ته میراث او نور مالی حقوق لکه مهر وغیره نه ورکول دی-او دا کفری عادات دومره عام شوی دی چه اوس یئ څوك دسره ګناه نه حسابه وی او دا یئ خیال هم نه وی چه ما یا زما پلار نیکه د چا حق قبضه کړے دے نو په دی مختصر مضمون کښی دی موضوع ته کتنه شوی ده او دقرآن کریم او د حد یثو په رنړاکی ددی خطر ښکاره کړے شوے دے ددی سره سره ځنی نورهغه ظالمانه عادات هم بیان شوی دی کوم چه اکثر دښځوسره تعلق لری. الله تعالی د مونږته توفیق راکړی چه مونږ پری خپل ځان پوهه کړواودهرقسم حرامونه خپل ځان وساتو.

نور احمد دین سلارزی

ریاض سعودی عربستان

Download from:aghalibrary.cm

دحرامو نه ځان ساتل

عن أبي هريره رضی‌الله عنه قال :قالَ رسول الله صلـــی‌الله علیـــه وســـلم:إ ن الله طیـــب لا یقبـــل إلاطیبـــــاً،وإن الله أمر المؤمنین بما أمربه المرسلین،فقال:((یاأیهاالرُسُل کلوامن الطیبات واعملواصالحاًإنی بما تعملون علیم))
((وقال.یاأیهاالذین أمنواکُلوامن طیبات مارزقناکم))
(ثـــمَ ذکرالرجـــل یطیـــل السفراشـــعث أغـــبریمد یدیـــــــه إلی‌السماء:یارب یاربَ:ومطعمه حرام،ومشربه حرام،وملبسه حرام،وغذئ باالحرام،فأنی یستجاب له) رواه مسلم:

دابوهریره رضی‌الله عنه نه روایت دے ، فرمایئ چه رسول الله صلی‌الله علیه وسلم فرمایلی دی- یقیناً الله تعالی پاك دے او صرف هم پاك شے قبلوی، اوالله تعالی مؤمنانوته دهغه څه امرکړےکوم یئ چه پیغمبرانو ته کړےدے، نو پیغمبرانو ته یئ فرمایلی دی :

اےپیغمبرانو دپاك رزق نه خوراك کوئ او نیك عمل کوئ پیشکه څه پوهه یم په هغه څه چه تاسی یئ کوئ : اوفرمایلی یئ دی: اے مؤمنانو خوریئ دپاك هغه څه نه چه مونږ درله رزق درکړے دے ،بیا پیغمبر دیو سړی ذکرا وکړو چه هغه یو لری مسا فر

وی، ببرسرے کرد الوده وی ،لاسونه یئ آسمان تـه اوچـت کـړی وی،وایئ اے ربه ، اے ربه، یعنی ښه په عـاجزئ سـوال کـوی خـو حال یئ دا وی چه خوراك یئ حرام وی څښاك یئ حـرام وی لبـاس یئ د حرامو وی،او په حرامو لویئ شوے وی نو څه رنگه به دهغی سوال قبول کړے شی .

د دی حدیـث نـه معلومـه شـوه چـه د سـوال دقبلیـدو دپـاره یـو بنیـادی شرط دخوراك حلالوالے دے ، ملاعلی قـاری پـه مرقـات کښی فرمایئلی دی

(للدعاء جناحان اكل الحلال وصدق المقال)

(المرقـــات ج٥ ص ١٨٩٠) ددعـا دپـاره دوه وزرے دی، یـو حلال خوراك اوبل رښتیا وینا-

دبعضی اهل علمو نه نقل شوي دی چه شیطان وایئ :

(خصلة واحدة أريدها من ابن ادم ثم أخلی بينه وبين مـليريد من العبادة،اجعل كسبه من غيرحل ان تزوج،تزوج من حرام وان افطر افطرعلی حرام،وان حج حج علی حرام.

ترجمه: چه څه دښی آدم نه صرف یو خویئ غـواړم او بیـا هغـه پریږدم هر هغـه عبـادت تـه چـه هغـه یـئ غـواړی ،څه د دے رزق اوکسب د حرامو نه کوم نو چه کله بیا واده کوی هغه به د حرامو

نه وی که روژه ماتوی هغه به په حرامو وی،او که حج کوی نو په حرامو به یئ کوی

(إرشاد العباد لإستعداد يوم المعاد ص ١١٧)

همداراز په معجم الصغيرد طبراني کښ دعبدالله بن عباس رضی‌الله عنهما نه روایت دے چه سعد بن ابی وقاص رضی‌الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته پا ځیدو او ورته یئ اوویل- د الله نه سوال وکړه چه ما سوال قبلونکے جوړ کړی، نوهغه ته رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل :

يا سعد أطب طعامك تكن مستجاب الدعوة والذي نفس محمد بيد ه إن العبد ليقذف اللقمة الحرام في جوفه ما يتقبل منه عمل أربعين يوما وأ يما عبد نبت لحمه من سحت فالنار أولى به:

اےسعد خوراك دے پاك کړه نو دعا به دی قبلیږی ،په هغه ذات دزما قسم وی چه دمحمد روح دهغه په لاس کښی دے یقیناً کله چه یو بنده یوه نمړئ دحرامو خپلی بنیتی ته اوغورزوی نو ددی دځلویښتو ورځو نیك عمل نه قبلیږی ، او دکوم بنده غوښه چه په حرامو غټه شوی وه د هغی لپاره صرف اور مستحق دے .

ددی احادیثونه معلومه شوه چه د اخرت دخلاصی لپاره دنورو نیکو اعمالو سره سره دحرامو نه بچ کیدل او ځان ساتل هم ضروری دی ،لکه چه هم داسی یو مضمون دابوهریره رضي الله عنه په حدیث کی راغلے هغه فرمائ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمایئل

(أتدرون من المفلس؟) قالوا: المفلس فينا من لا درهم له ولا متاع فقال: (إن المفلس من أمتي من يأتي يوم القيامة بصلاةٍ وصيامٍ وزكاةٍ،ويأتي وقد شتمَ هذا،وقذفَ هذا، وأكلَ مالَ هذا،وسفكَ دمَ هذا،وضربَ هذا،فيعطى هذامن حسناتهِ،وهذامن حسناتهِ فإن فنيت حسناته قبلَ أن يقضى ماعليه، أخذ من خطاياهم فطرحت عليه ثم طرح فى النار) (رواه مسلم)

ترجمه: ایاتاسی پوهیږی چه مفلس څه ته وائي؟ اصحابوعرض وکړو چه په مونږ کی خو مفلس هغه څوك وی چه نه ورسره څه نقدی پیسی وی او نه څه سامان وی،پیغمبر ورته اوفرمایئل.ځما په امت کی اصلی مفلس هغه څوك دے چه دقیامت په ورځ د ځان سره [ډیر] لمونځونه روژی او زکاتونه راوړی لیکن په داسی حال کی چه دنیا کی یئ یو چاته کنځل

کړی وی، په چا یې تهمت لګولے وی، دچا یې مال خوړلے وی، دچایې وینه توئ کړی وی، څوك یې وهلے وی، نودی یو له به د دی دنیکو نه ورکړے شی، او هغه بل له به تری هم د دی دنیکو نه ورکړے شی، او که چرته ختم شی نیکئ د دی ، مخکی د فیصلی کولو نه په دی باندی نو د دغه خلقو [مظلومینو] ګناهونه به راواغستل شی اوپه دی سړی به او غورزول شی او بیا به جهنم ته ګذار کړے شی.

په اولاد کښی عدل نه کول

اکثرخلق په خپل ژوند کښی خپل مال دولت تقسیموی لیکن دا د خپل طبیعت او رواج مطابق ورکوی چه لو نړو ته خو بالکل هیڅ نه ورکوی او په ځامنو کښی چه دکوم یو نه خفه وی هغه هم ددی نه محروموی دا قسم کار ناروا او ظلم دے ځکه چه الله تعالی فرمایئ:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُواْ قَوَّٰمِينَ بِٱلْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ أَوِ ٱلْوَٰلِدَيْنِ وَٱلْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا

فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ﴾ (النساء ۱۳۵)

ترجمه- اے مؤمنانو شئ مظبوط ودريدونکی په انصاف سره صرف د الله لپاره بَيانَونُکی جوړشئ اگر که [دابيان]ستاسو په نقصان کښی وی يا د مور پلار او يا د خپلوانو، که وی هغه غنی يا فقير نو الله پرے ډير مهربانه دے.

په دے ايت کښی الله تعالی مؤمنانوته دا هدايت اوکړوچه هروخت به د انصاف او عدل نه کاراخلی-اگرکه دا خطره وی چه د انصاف کو لو په صورت به تاسو ته يا نورو ته نقصان ورسيږی ،ځکه چه چاته د نقصان رسيدلوخطره ده په هغی باندی الله تعالی ستاسی نه ډير مهربانه دے نوهغه به ورله دبل ځايئ نه عوض ورکړی. همدارازپه بخاری مسلم کښی دنعمان بن بشيررضی الله عنه نه حديث دے هغه فرمائي چه زما پلارما ته څه برخه دخپل مال نه راکړه نو زما مور عمره بنت رواحه ورته اووئيل: ترهغه پورے نه راضی کيږم ترڅو چه په دے باندے رسول الله صلی الله عليه وسلم گواه مقررنه کړے نوزماپلارپيغمبرصلی الله عليه وسلم ته راغے چه ځمالپاره يئ په راکړل شوی مال

باندی گواه مقررکړی، نوپیغمبرعلیه الصلاه والسلام ورته اوفرمایئل: **أكل ولدك نحلت مثله؟**

ایا تا ټولو بچوته هم داسی ورکړی دی؟

نوزماپلارورته اوویل چه نه، نوپیغمبرورته اوفرمایئل **(فإني لا أشهد على جور)** څه په ظلم گواهی نه کوم. یعنی نورپریخود ل اویوځویئ له دخپل مال نه څه ورکول دا ظلم دے اوپه داسی ظلم څه گواهی نه کوم، بیا ییئ په اخرکښی اوفرمایئل **(اِتَّقُواللهَ وَاعدِلوُا في أولادِكُم)** دالله نه ویریږئ اوپه خپل اولاد کښی عدل اوانصاف وکړئ، نعمان وایئ چه دپیغمبرددی زورنی نه روسته زماپلارزمانه هغه مال بیرته واخستلو (بخاری۲۵۸۶) نود رسول الله صلی الله علیه وسلم ددی حکم نه معلومه شوه چه که اولاد هلکان وی اوکه جینکیئ دهغوی ترمینځه عدل اوانصاف ددولت په تقسیم او علاوه نورو معاملاتوکښی فرض اوضروری دے. قرطبی دامام طاؤوس په باره کښی لیکلی دی چه کله به هغی ته دیو سړی په باره کښیاوویل شو هغه په خپلو بچوکښی فرق کوی اویوپه بل غوره کوی نوهغی به ورته فرمایئل **(أفحكم الجاهليّة يبغون)** ایاداخلق دکفردزمانی حکمونه او

عادتونه لتوی؟ نوطاؤوس رحمه الله به ویل چه چا له دا جائزنه دی چه په خپل اولاد کښې فرق اوکړی اوکه داسی یئ اوکړه نو دهغه دا کاربه نه نافذ کیږی ، (القرطبی ج ۶ ص۲۰۲)

بی انصافه وصیت کول،،

ډیرځل دپښتنوپه نظام کښې چه کله دیو سړی دمرګ وخت رانژدے شی هغه په دغه وخت کښې دخپل مال اودولت په باره کی وصیت کوی چه دهغی په زریعه ترینه خپلی خویندے اولونړه مکملی دمیراث نه محرومی کړی اوپه نتیجه کښې ددی سړی دا اخری عمل دظلم اوزیاتی یوه مجموعه شی .

اول خوپه دی دټولو علماو اتفاق دے چه یو مسلمان کله په خپل مال دولت کښې د پسماندګانودپاره وصیت کوی نوداوصیت صرف په دریمه برخه کښې صحیح دے ځکه چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایئ:

(إنّ الله قد أعطی کل ذي حق حقه ألا لا وصیة لو ارث)

(ابوداؤد)

بیشکه الله هریو حقدارته دهغه حق ورکړے دے نود وارث دپاره وصیت نشته،، ددے حدیث نه خو مطلق وصیت نه کول

معلومیږی لیکن دسعدبن ابي وقاص رضی الله عنه په حدیث کی راغلی چه پیغمبر هغه ته فرمایلی وو
(فاالثلث والثلث کثیر) (بخاری،مسلم)
ددریمی برخی و صیت اوکړه اوداغوره دے . په دے اساس علماؤ ویلی دی چه که یو سړی دمرګ په وخت کښ دخپل دولت دتقسیمولو غلط وصیت وکړواو وارثانو ته یې دهغوی حصه ورنه کړه لکه لونړه اوخوئندے نودغه وصیت بالکل باطل دے او دهغه دمرګ نه وروستو هغوی ته دا حق حاصل دے چه د خپل حق لپاره دعوه اوکړی او حاصل یې کړی ((فقه السُنَه، ج۴ص ۳۷۵)) . دا خو ددنیاوی قضاوت او فیصلی خبره ده اوس دا چه دهغه سړی د قران اوحدیث په رنړاکښ څه سزاده کوم څوك چه دادظلم وصیت کوی اوخوئندو لونړوته پکښ برخه نه ورکوی،چا چه دا د ظلم وصیت کړے دے ددی متعلق الله فرمایې !

﴿ غَيْرَ مُضَآرٍّ وَصِيَّةً مِّنَ ٱللَّهِ ﴾النساء ۱۲) الاية

ترجمه:نه به وی دا وصیت کونکے ضرر رسونکے چاته په دے وصیت سره ، او دادالله تعالی یومضبوط حکم دے وصیت

کونکی ته. عبدالله بن عباس رضی الله عنهما فرمایئ
(ألإضراربالوصية مِنَ الكَبَائر)(القرطبی ج٥، ٦ص ٧٨)
د وصیت په ذریعه چا ته ضرر رسول دا دغتهو ګناهونونه دی
او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی
(إن الرجل ليعمل بعمل أهل الخير سبعين سنة فإذاأوصى جاف في وصيته فيختِم له بشر عمله فيدخل النار وإن الرجل ليعمل بعمل أهل الشر سبعينَ سَنَة فيعدل في وصيته فيختم له بخير عمله فيدخل الجنة) (ابوداوؤد، ترمذی)
ترجمه: ډیر ځله یو سړے اویا کاله دښو خلقو عمل کوی لیکن کله چه (دمرګ په وخت کی) وصیت کوی نو په هغی کی ظلم اوکړی(یعنی بعضی ځامنو یا لونړو ته میراث ورنه کړی) نوددےسړی خاتمه په شراوناکاره کاراولیکل شی اودهغی په اساس اور ته داخل کړے شی،اوبل سړي اویاکاله دناکاره خلقوعمل کړے وی لیکن دوصیت کولوپه وخت کی عدل او انصاف اوکړی
(حقدار ته خپل حق ورکړی) نو ددی خاتمه په ښه او نیك عمل ولیکل شی اوپه نتیجه کی دا جنت ته داخل کړےشی- ددی قراني ایت اوحدیث نه مونږته دبی انصافه وصیت سزاء معلومه

شوه نوپه دی اساس مسلمان له پکاردی چه کله په خپل ژوند کښ خپل مال اودولت تقسیموی په هغی کښ دعدل او انصاف نه کار واخلی او لونړوته پکښ هم خپله برخه ورکړی ځکه چه دمرګ نه روسته د دی صرف نیك عمل پکار راځی او عدل او انصاف دنیکو اعمالو یو اعلی قسم دے .

دمیراث په تقسیم کی زنانَوته میراث نه ورکول ،

دکفرپه زمانه کی دارواج او قاعده وه چه میراث به صرف متو ر نارینه ته ورکړل کیده او وئیلے به شو چه:

(لا یعطی(المیراث) إلا من قاتل علیظـــهورالخیل وطـــاعن باالرمح،وضارب بالسیف) (الدرالمنثور،۲.ص ۲۱۷ عـــن ابن عباس) ترجمـــه . میراث به صرف هغه چا ته ورکول کیږی چه د اسونو په شاګا نو جنګ کوی،په نیزو ګذارونه کوی،اوپه توره وهل کوی- که دنن زمانی احوال اورواجونه اوګورو نودا هم ددغه کفری عاداتو نه څه لری نه دی په اوسنی زمانه کی چه د پښتنو په ټولنه کښ کله پلار مړشی نو بعضی ورونړه خوبالکل خوئندے دسره خبروی هم نه اوپه خپلو کی دپلارمیراث تقسیموی ،

بعضی نورورله څه چل اوحیله جوړه وی‌خوښندے را اوغواړی اودهغوی نه تپوس کوی چه تاسی زمونږ نه حق غواړئ اوکه نه ؟ خوکه چرته یئ ترینه هغه اوغواړی اوځه جرات اوکړی اودخپل حق مطالبه اوکړی نوهغه بیا ټول عمردپلار او ورونړو په کوربنده وی ،نومجبوراً اکثره زنانه دخپل حق مطالبه نه کوی اګر که په خپله ډیرے مجبوره وی ،

داټول ظلم او حرام کاردے چه زمونږ په معاشره کښ عام شوے دے اودے حدته رسیدلے دے چه څوك یئ دسره ګناه نه حسابوی په داسی حال کی چه دقرآن ښکاره ایت مونږته وایئ

﴿ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ ۚ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾ ﴾(النساء ٠٠٧)

ترجمه: دسړودپاره [مقرره] حصه ده دهغه څه نه چه مور پلار اوخپلوانو په میراث کښ پریښودلی وی اودښځو دپاره هم مقرره حصه ده دهغه څه نه چه مور پلار اوخپلوانو پریښودلی

وی،دهغه څه نه چه کم وی ددغه نه او که ډیر وی‌دا یو مقررشوے برخه ده . اورسول الله صلی‌الله علیه وسلم فرمایئ
(أحرِّج مال الضعيفين ألمرأة واليتيم (صحيح ابـــن حبـــان)
حکم درته کوم چه ددووٴکمزورو مال ته به نه نژدی کیږئ چه هغه زنانه او یتیم دے‌او دا ځکه چه د دوی د الله تعالی نه بغیر بل څوك دتپوس نه وی او دوی په خپله دخپل حق تپوس نه شی کولے نو ځکه پیغمبر علیه الصلاه والسلام ددوی ځانګړی یادَونه وکړه- په یو بل حدیث کښ رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایئ
(أيما رجل ظلمَ شبراً من الأرض ،كلفه الله عَـــزّ وَجَـــل أن يحفره به سبع أرضين،ثم يطوقه يوم القِيامة حتّـــى يقضـــى بين النّاس) (مسند احمد،طبراني،صحيح الـــترغيب ١٨٦٨)
کوم یو سړی دیوی لویشت په مقدار په ظلم دچا زمکه ونیوله الله به یئ مجبوره کړی چه دااوکنی تر اوه زمکوپورے لاندے ، اوبیابه ورته داټوله ورپغاړه کړی په ورځ دقیامت، تردے چه دخلقو په مینځ کی فیصله وشی.مسلمانه وروره دا هغه وعیدونه اواختارونه دی چه ښځوته دمیراث نه ورکونکو متعلق راغلی دی اوس ته د ځان سره فکر وکړه چه ته دکومی زمکے نه غله او

دانے خورے ایا په دے کښ ستاسره ستا د خوئندو حق شته او که نه؟ یاداچه ستا پلار چه کله تاته په میراث کښ پریخودله نو دهغه سره پکښ دکومے زنانه حق وو او که نه؟ دا دوه داسے اهم تپوسونه دی چه ډیر لګ خلق به ددے په نفی کښ جواب ورکړی او په مال دولت کښ به ورسره دچا برخه نه وی پاتی شوے،او د اکثرو خلقو دا حال دے چه په زمکه کښ به ورسره ضرور دخوئندو یا دپلار دخوئندو حصه موجوده وی ،لیکن دا مسلمان به ځان دجنت ټهیکدار حسابوی اودا د بل چا مال خوړل به ورته دسره ګناه نه بنکاری !! لهذا په هر مسلمان لازم دی چه هر حقدار ته د هغه حق ورکړی د دی دپاره چه داخرت په هغه سخته ورځ کښ پیا رسوا او مخ تورن نه شی ، په هغه ورځ نه بیا مال پکاریږی او نه اولاد ،اونه خپله ښځه،((یوم لا ینفع مالٌ ولا بنون إلاّ من أتی الله بقلبٍ سلیم)) (الشعراء۸۹) ترجمه: په دغه ورځ به مال اوځامن نفع نه رسوی مګر هغه چاته چه په روغ زړه الله تعالی ته راغلے وی.همدا راز رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی ((إنّ من شر النّاس منزله عندالله یوم القیامة عبد اذهب أخرته بدنیا غیره)) (ابن ماجه عن أسامة ابن زید) بیشکه

دقیامت په ورځ به دالله تعالی په نزد بدترین مقام دهغه بنده وی چه خپل اخرت یئ دبل چا د دنیا دپاره برباد کړے وی. نو هسے نه چه ته هم دخپل اولاد دپاره خپل اخرت تباه کړے.

مهرنه ورکول

دمهر په معامله کی هم دښځی سره له هری خوا زیاتے کیږی . په اکثرو علاقو کی درواج وی چه د جینی سرپرست او د هلك دکور خلق په یو خاصو روپو باندی متفق شی هغه ترینه واخلی اوبیاچه کله دنکاح ترلو وخت راشی نوبیا په مهر کی زمکه مقررکړی اویاد (مهر فاطمه) په نوم نورنوے مهر مقرر کړی او هغه مخکنی روپی ترینه دجینی پلار یا ورور ځان له واخلی او دے له تری هیڅ نه ورکوی او حال دا چه الله تعالی فرمایئ .

﴿ وَءَاتُواْ ٱلنِّسَآءَ صَدُقَٰتِهِنَّ نِحۡلَةٗ ﴾الا یة(النساء ٠٠٤)

ترجمه: ښځو له دهغوی مهرونه ښه په خوشحالي سره ورکړي.

اوداحکم پلار اوخاوند دواړوته دے اوبل طرف ته ورله

خاوند هغه زمکه تش په نوم په مهر کی مقررکړی وی اوبیا یئ ورله نه ورکوی لهذاددے غریبی سره دهر طرف نه زیاتے وشی . اول خودا روپئ که دمهرپه نوم وی یادبل څه په نوم داصرف ددی جینئ حق دے په پلارلازم دی چه داهغی له ورکړی ،ددی خوړل حرام دی،ځکه کله چه څوك یوه خور یالور غټه کړی اوبیایئ په ښه اسلامی طریقه سره واده کړی دهغی متعلق رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایئ

(من کان له ثلاث بنات أوثلاث أخوات أوبنتان أوأختان فأدبهن وأحسن إليهن وزوجهن ، فله الجنة) (ابوداؤد،صحیح الترغیب للالباني رقم ۱۹۷۳)

دچاچه دری لونړه یادری خوئندی یایئ دوه لونړه یادوه خوئندی وي اوهغوی ته یئ ښه ادب او ښوده اوښه یئ ورسره اوکړه اوبیا یئ چا ته په نکاح ورکړے ،نو ددی سړی لپاره جنت دے- اوپه یو بل روایت کی راغلی

(من عال جاريتين حتى تبلغا ، جاء يوم القيامة أنا وهوكهاتين) (وضم أصابعه) (رواه مسلم)

چاچه ددۀوجینکو سرپرستی او تربیت اوکړو تر دی چه هغه لوي شوی نودا به په قیامت کښی زماسره داسی وی [په دی وخت] پیغمبرصلی الله علیه وسلم ګوتی یو ځای کړی - یعنی زما سره به په جنت کی یو ځایئ اوسیږی،

ددی په شان نورډیر احادیث دی چه دهغوی نه معلومیږی چه څوك ددۀو جینکو ښه تربیت اوکړی اوبیا یئ په شرعی طریقی سره چا ته واده کړی نو رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایئ چه زماسره به ددۀو ګوتو په شان یو ځایئ په جنت کی اوسیږی ،

لیکن افسوس چه دنن وخت مسلمانانو په یو څو روپو دا عظیم اجر اوثواب شاته غورزولے دے اولږه دنیا یئ اسره کړی ده،نو پلاریاورور له داجائزنه دی چه خپله لور یا خور دغوا اوبزے په شان خرڅه کړی بلکه شرعی طریقه داده چه دجینئ دورکولو په وخت او دمهر معلومولو په وخت دهغے نه تپوس وشی،او دهغے په مشوره دنکاح انتخاب وشی او مهر مقرر کړے شی،او دمهر د اخیستلو نه روسته هغه ټول هم دغه جینئ ته حواله کړے شی بیا د هغے خپله خوښه ده چه پلار لره یئ ورکوی یا خاوند له اویایئ دخپل ځان سره ساتی . پاتی شو هغه خاوند چه دنکاح په

وخت کښې ښځې له په مهر کې زمکه، روپۍ ، یاسره زرمقرر کړې او بیا یې ورله نه ورکوی نو دغه سړی خویو د دی ایت مخالفت اوکړوپه کوم کې چه الله تعالی ښځو له دمهر ورکولو حکم کړے دے اوبل طرف ته رسول الله صلی الله علیه وسلم د داسی سړی متعلق فرمائیلی دی

(أيمارجُل تزَوج إمرأةًعلى ما قل من المهر أو كثر، ليس في نفسه أن يؤدي إليها حقها ،خدعها فمات ولم يؤد إليها حقها ، لقي الله يوم القيامة وهو زان) (الطبرانيُ صحيح الترغيب للالباني) (۱۸۰۷)کوم یو سړی چه په لګ یا ډیر مهر یوه ښځه په نکاح واغستله او په زړه کې یې ددی مهر ادا کولو نیت نه وو ، او دهوکه یې ورسره کوله ، تردی چه دا سړے مړشو او ددی ښځې دغه حق یې نه وو اداکړے ، نوداسړے به ورځ په قیامت الله تعالی ته دیو زناکار په صفت کې پیش کیږی.

دښځو بدلول

یودهغه غلطو اوجاهلی رواجونو نه چه په مسلمانانو کې اوخاص په پښتنوکې عام شوے دے هغه دښځوبدل دے،

او هغه دا چه یوسړے دبل سره دا لوظ اومعاهده اوکړی چه څه به

خپله لوریاخور ستاځوئ یاورورله درکوم په دے شرط چه ته به خپله لور یاخور زما ځوئ له راکوے یاد دے په مثال نور صورتونه، داکاردشریعت مکمل خلاف دے

ځکه چه په بخاری او مسلم ،کښ دعبدالله ابن عمر رضی الله عنهمانه حدیث نقل دے هغه فرمایئ ، چه

(**نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن الشغار**):

ترجمه: پیغمبر دښځودبدلون نه منع کړے ده. امام نووی فرمایئ: اجمع العلماء علی انه منهی عنه،ټول علماء په دی متفق دی چه دا قسم نکاح ناجائز دے او منع ترینه شوے ده.او په دی کښ بعضی خلق دمخکښ نه په بدل معاهده اوکړی لیکن دنکاح ترلو په وخت کښ هرے یوے جینی له یو څه مهر مقرر کړی، اول خو ددے متعلق په سنن ابوداوٗدکښ حدیث راغلے چه: **ان العباس ابن عبدالله ابن عباس انکح عبدالرحمن ابن الحکم ابنته وانکحه عبدالرحمن بنته وکانا جعلا صداقاً. فکتب معاویة إلی مروان یأمره بالتفریق بینهما وقال فی کتابه لهذا الشغارالذی نهیعنه رسول الله صلی الله علیه وسلم.**

ترجمه: عباس بن عبدالله بن عباس او عبدالرحمن بن حکم یوبل له خپلے لونړه په نکاح ورکړے اوهر یو ورله مستقل مهر هم

مقرر کړے وو، نو معاویه رضی الله عنه مروان بن حکم(د مدینے والی) ته خط راولیږلو او حکم یې ورته پکښې کړے وو چه د دغونکاح ګانو جدائي راولی فسخ یې کړی او ورته یې ویلی وو چه دا خو هم هغه شغار (بدل) دے دکوم نه چه پیغمبر منع کړے ده، دویم داصرف هسی حیله او اسلام سره چل ول دے

ځکه چه اصلی اتفاق په بدل شوے وی او دا وروسته مهر مقررول دشرعی حکم حُلیه او شکل بدلول مقصد وی .البته دلته به یو سوال دچا ذهن ته راځی او هغه داچه دشغار تعریف او وضاحت په اکثرو احادیثو کښې داسے شوے دے.((ولیس بینهما صداق)) یعنی دکوم بدلون نه چه پیغمبر منع کړه هغه خو هغه بدلون دے چه په هغے کښې د دواړو جینکو مهر نه وی مقرر شوے، جواب دادے چه دا وضاحت دحدیث د راوی سالم له طرف نه شوے دے پیغمبر نه دے کړے او دمخکی ذکرشوی حدیث نه معلومیږی چه داسی قسم تعریف دبدل صحیح نه دے او دا راوی پکښې خطاشوے دے .بل ټولو خلقو ته معلومه ده چه ددے بدلون په نتیجه کښې بیا ددواړو جینکوسره څومره زیاتے کیږی، که د یوے سره خواخی یا سخرخلاف وی او جنګونه ورسره کوی نو د دے

جینې د پلار کورنۍ د دې بدل د هغه بلې جینې نه اخلی او په نتیجه کښې په دواړو خپل کورونه او ژوند ګډوډ او مصیبت شی،د دې بحث نه مونږ ته دا هم معلومه شوه چه په روغه جوړه او بدو کښې کومه جینې ورکول کیږی هغه هم یو ناروا اوحرام کاردے، ځکه چه هغه بیچاره دجوړے لپاره دغوا اوبزے په شانته ورکول کیږی او بیا چه په هغه کور کښې دهغے کوم بد حال وی هغه هم دچانه پټ نه دے !!.

لهذا مسلمان ته پکاردی چه کله دبدل اوهر یو کار دحرام والی نه خبر شی نودهغی نه ځان وساتی. په اخر کی دالله تعالی نه سوال کووٴ چه مونږ ته په قرآن اوپه سنت دعمل کولو توفیق راکړی اودحق تابعداری مونصیب کړی. انه ولي ذالك والقادر علیه -

اللهم ارنا الحق حقاً وارزقنا اتباعه وارناالباطل باطلاً وارزقنا اجتنابه ،

وصلی الله علی نبینا محمد وآله وصحبه وسلم .

تم بعون الله تعالی

مساءَ لیله الجمعه ، ١٤٢٢ / ١ / ١ / ٢